

شابک زیرساختی مناسب برای فروش الکترونیکی کتاب

«در گفت و گو با داریوش مطلبی»

■ روح‌الله سلطانی
کارشناس ارشد علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی خانه کتاب

شماره استاندارد بین‌المللی کتاب (شابک) در سال ۱۹۷۰ به منظور فراهم‌سازی زیرساخت‌های مناسب برای فروش الکترونیکی کتاب ایجاد شد و در حال حاضر بیش از ۱۷۰ کشور جهان عضو نظام شابک هستند. با انتشار کتاب در قالب‌های مختلف، استاندارد شابک نیز دستخوش تغییراتی شد تا بتواند جایگاه خود را در دنیای جدید حفظ کند. سالانه اجلاسی با هدف بررسی وضعیت شابک در جهان، تعیین اولویت‌ها و برنامه‌ها، و تبادل نظر در خصوص آینده شابک، در یکی از کشورهای عضو برگزار می‌شود. سی‌وهفتمین اجلاس شابک، ۱۰-۱۲ سپتامبر ۲۰۰۹ در شهر سئول، پایتخت کره جنوبی، برگزار شد و آقایان علی اوجیبی و داریوش مطلبی به عنوان نمایندگان ایران در این اجلاس حضور داشتند. برگزاری اجلاس و حضور نمایندگان ایران در این اجلاس بهانه‌ای شد تا گفت‌وگوی این شماره کتاب ماه کلیات را به بررسی وضعیت شابک در دنیای حاضر و رخدادهای اجلاس سال جاری اختصاص دهیم.

منحصر به فرد بودن آن برای هر اثری، عملاً اشتباه در بازیابی، خرید و فروش کتاب را به حداقل ممکن کاهش داد و این مسئله باعث ترغیب بیشتر ناشران برای درج شابک بر روی محصولاتشان شد. درج شابک بر روی اکثر کتاب‌های منتشر شده در کشورهای مختلف جهان و نیز امکان تبدیل رایگان رمزینه باعث استفاده بیشتر از شابک در مبادلات تجاری کتاب شد. همچنین کاربردی بودن شابک در جستجوهای کتابشناختی و فراهم‌آوری کتابخانه‌ها، کتابداران را بر آن داشت تا شابک را به عنوان یکی فیله‌های اطلاعاتی مهم در بانک‌های اطلاعاتی خود اضافه و از آن استفاده در فرآیندهای جاری کتابخانه استفاده کنند.

در واقع شابک به‌عنوان شماره شناسنامه کتاب عمل می‌کند و شناسه‌ای کوتاه و مشخص است که بالقوه ماشین‌خوان است. شابک منحصر به اثر تک‌نگاشتی معینی اختصاص می‌یابد، بنابراین باید از مراحل اولیه تولید اثر با آن همراه باشد. این شماره ابزاری اساسی برای تولید، توزیع، تحلیل فروش، و نظام‌های ذخیره‌سازی داده‌های کتابشناختی در بازار کتاب عمل می‌کند و اهمیت حیاتی در مدیریت اطلاعات کتابخانه دارد.

■ بر اساس آنچه مطرح شد، نزدیک به ۴۰ سال است که نظام شابک راه‌اندازی شده است. در این سال‌ها اتفاقات

■ لطفاً در ابتدای گفت‌وگو اشاره کوتاهی به تاریخچه شکل‌گیری شابک و اهمیت آن در دنیای نشر داشته باشید.

□ افزایش روزافزون انتشار کتاب و گسترش مبادلات بین‌المللی محصولات فرهنگی و نیز اشتباهاتی که هنگام جستجو، بازیابی، سفارش و اطلاع‌رسانی کتاب‌ها، در نتیجه یکسانی اطلاعاتی چون عنوان، نام نویسنده، ناشر - و به‌طور کلی مشخصات کتابشناختی - ایجاد می‌شد، باعث شد تا کم‌کم ناشران و کتابفروشان به فکر استفاده از شناسه‌ای منحصر به فرد برای شناسایی کتاب‌ها بیفتند، شناسه‌ای که از طریق آن بتوان اثری را بدون نیاز به مشخصات کتابشناختی اثر، از بین میلیون‌ها عنوان شناسایی کرد. البته در این میان گسترش روافزون استفاده از رایانه در بازارهای نشر و مبادلات تجاری کتاب را نباید نادید گرفت.

استفاده از شماره کتاب اولین بار با عنوان «شماره استاندارد کتاب» در سال ۱۹۶۸ از سوی کتابفروشان و ناشران انگلیس آغاز گردید و سپس ناشران کشور آمریکا و برخی از کشورهای اروپایی از این نظام استفاده کردند و زمینه استفاده بین‌المللی آن فراهم گردید. در سال ۱۹۷۰ سازمان جهانی استاندارد، استاندارد بین‌المللی ۲۱۰۸ را برای نظام شابک تصویب کرد و سازمان برای اداره نظام شابک در سطح بین‌المللی در برلین آلمان و زیر نظر کتابخانه ایالتی برلین ایجاد شد. سازگاری بیشتر شماره‌های شابک با نظام‌های رایانه‌ای و نیز

مهمی در نشر و تولید منابع جدید اطلاعاتی رخ داده است که می تواند نظام شابک را دستخوش تغییرات اساسی بکند. اشاره کوتاهی به اتفاقات مهمی که در ۳۰ سال گذشته، نظام شابک در مواجهه با تغییرات نشر شاهد بوده است، بفرمایید.

□ از زمان شکل گیری نظام شابک تاکنون، شاهد ظهور رسانه ها و منابع اطلاعاتی متعددی بودیم و نیز تغییرات اساسی در مبادلات تجاری کتاب و فرآیندهای کتابخانه ای را شاهد بودیم؛ طبیعتاً نظام شابک هم باید خود را با این تحولات همراه می کرد و بازنگری های را انجام می داد. در ادامه به صورت فهرستوار به برخی از تحولات اصلی نظام اشاره می کنم:

- امکان استفاده رایگان از رمزین (بارکد) و ایجاد سازگاری بین شابک و نظام کدگذاری کالا و خدمات^۱ این امکان بر اساس قراردادی بین سازمان جهانی شابک و مرکز کدگذاری کالا و خدمات فراهم گردید. بر این اساس ناشران می توانستند بدون عضویت در نظام کدگذاری کالا و خدمات و به صورت رایگان شابک های خود را به رمزین تبدیل کنند.

- توسعه شابک به سایر رسانه های اطلاعاتی و نرم افزارها در سال ۱۹۸۴، بدون توجه به نوع رسانه و محمل آن. بر این اساس، هر اثری که بتوان به عنوان تک نگاشت از آن نام برد می توانست شابک داشته باشد. منظور از تک نگاشت، نوشته یا اثری مستقل درباره گروه یا مجموعه ای از اشیاء و پدیده هاست که به طور همه جانبه به موضوع پرداخته باشد.

- ساختار شابک از ۱۰ رقم به سیزده رقم افزایش یافت. این تغییر به منظور افزایش ظرفیت شماره گذاری نظام، با توجه به افزایش روزافزون انتشار کتاب و منابع الکترونیکی صورت گرفت. با این اقدام ظرفیت شماره گذاری نظام چندین برابر شد.

- بازنگری در ساختار استاندارد ۲۱۰۸ مربوط به نظام شابک در سال های ۱۹۷۸، ۱۹۹۲ و ۲۰۰۵ برای افزایش قابلیت های نظام، سازگاری بیشتر آن با تغییرات دنیای نشر و افزایش ظرفیت شماره گذاری نظام.

- استقلال سازمان جهانی شابک از کتابخانه ایالتی برلین و تأسیس سازمانی مستقل با حمایت کشورهای عضو و انتقال شابک از شهر برلین به لندن. این مسئله در پی عدم حمایت مالی کتابخانه ایالتی برلین و به منظور مشارکت بیشتر اعضا در مدیریت و اداره نظام شابک صورت گرفت.

■ اشاره کردید که شابک علاوه بر کتاب به رسانه های دیگری نیز اختصاص می یابد، لطفاً در خصوص دامنه استفاده از شابک و نیز کاربردهای آن در دنیای نشر و کتابخانه ها توضیحاتی بفرمایید.

□ شابک به آثار تک نگاشت و محصولات مرتبطی که برای استفاده عموم تولید می شود اختصاص می یابد؛ و شکل رسانه و قالب اثر در اختصاص آن اهمیتی ندارد. به هر شکل و قالبی از اثر، شابک جداگانه ای اختصاص می یابد. برخی از انواع آثار تک نگاشت که شابک به آنها اختصاص می یابد عبارتند از:

- کتاب های چاپی و الکترونیکی
 - آثار بریل
 - منابع آموزشی نظیر فیلم ها، ویدئوها و اسلایدهای آموزشی
 - میکروفرم ها
 - نرم افزارهای آموزشی
 - منابع چندرسانه ای
- در مورد منابع الکترونیکی به هر قالبی از اثر شابک جداگانه اختصاص می یابد (یعنی برای فرمت ورد یک شابک، فرمت پی دی اف یک شابک و برای سایر فرمت ها، شابک های جداگانه ای اختصاص می یابد).

■ در خصوص عضویت ایران در نظام شابک، وضعیت شابک در ایران و تحولاتی مهمی که رخ داده، صحبت بفرمایید.

□ مؤسسه خانه کتاب در سال ۱۳۷۲ به نمایندگی از ایران عضو نظام شابک شد و از آغاز تاکنون همواره تلاش مسئولان بر این بوده تا از جمله کشورهای فعال و پیگیر در میان کشورهای عضو باشد. بر اساس پیگیری های مکرر مؤسسه، از سال ۱۳۷۵ بر اساس مصوبه هیأت وزیران، استفاده از شابک اجباری شد و همه ناشران موظف شدند تا از شابک استفاده کنند.

نماینده ای ایران یکی از اولین کشورهای بود که اقدام به طراحی و راه اندازی سایت برای ناشران کرد. با راه اندازی سایت، ناشران می توانستند از طریق آن و بدون مراجعه به مؤسسه عضو نظام شوند و در صورت وجود مشکل به صورت الکترونیکی سؤالات خود را مطرح و جواب های برای سؤالات خود دریافت کنند؛ همچنین شابک های مختص خود را به صورت برخط به آثار اختصاص دهند.

در سال ۲۰۰۴ شابک ایران توانست با پیگیری های مستمر زمینه عضویت کشور تاجیکستان در نظام شابک را فراهم کند و ضمن سفر به کشور تاجیکستان فرآیند نشر کشور را بازبینی و جایگاه شابک در آن را مشخص کند. آموزش نیروهای تاجیکستان از دیگر فعالیت های سال های اخیر بوده است. ارائه مشاوره برای طراحی بانک اطلاعاتی کتاب در کشور تاجیکستان و شکل گیری خانه کتاب تاجیکستان با کمک و همکاری مؤسسه از فعالیت های منطقه ای مؤسسه بوده است.

در سال ۲۰۰۵، سی و سومین اجلاس سالانه شابک با شرکت ۳۸ نفر از ۲۷ کشور جهان، از سوی مؤسسه خانه کتاب برگزار شد. بر اساس اعلام مسئولان سازمان جهانی

نظام جهانی شابک با سازگار کردن شابک و شناسه شیء دیجیتال - که امکان شناسایی و ردیابی استفاده از هر اثر دیجیتالی را در محیط الکترونیک فراهم می کند - در تلاش است تا رابطه قوی بین تولید اثر دیجیتال و اختصاص شابک برقرار کند

**مهم‌ترین مشکل در وضعیت فعلی
به خصوص در کشورهای در حال توسعه
و توسعه‌نیافته عدم آشنایی بسیاری از
تولیدکنندگان آثار الکترونیک با شابک است
و اینکه بسیاری تصور می‌کنند که شابک
شماره‌ای مختص آثار چاپی است**

شابک و کشورهای شرکت‌کننده، این اجلاس یکی از موفق‌ترین اجلاس‌های سالانه‌ای بود که تا آن تاریخ برگزار شده بود. در حال حاضر بر اساس بانک اطلاعاتی خانه کتاب نزدیک به ۹۶ درصد کتاب‌های منتشر شده دارای شابک هستند و این رقم بسیار قابل قبولی در میان کشورهای مختلف دنیا است. همکاران تلاش زیادی در خصوص اختصاص شابک برای آثار غیر چاپی، به خصوص الکترونیک داشته و توانسته‌اند شرکت‌های زیادی را عضو نظام شابک کنند. البته بهتر است اطلاعات تکمیلی از مدیر محترم شابک و همکاران سخت‌کوش واحد شابک در قالب گفت‌وگو و یا گزارش اخذ و در نشریه منتشر شود.

مهم‌ترین مشکل در وضعیت فعلی به خصوص در کشورهای در حال توسعه و توسعه‌نیافته عدم آشنایی بسیاری از تولیدکنندگان آثار الکترونیک با شابک است و اینکه بسیاری تصور می‌کنند که شابک شماره‌ای مختص آثار چاپی است؛ در نتیجه باید اطلاع‌رسانی گسترده‌ای برای همه‌گیر شدن استفاده از شابک برای این آثار صورت گیرد.

از دیگر مشکلات شابک در محیط الکترونیک، ضرورت اختصاص شابک‌های جداگانه برای فرمت‌های مختلف یک اثر الکترونیکی است که با توجه به هزینه بالای دریافت شابک در کشورهای پیشرفته و اینکه هر اثر الکترونیکی ممکن است فرمت‌های مختلفی داشته باشد، ناشران از اختصاص شابک مجزا برای هر فرمت خودداری می‌کنند و با افزایش آثار الکترونیکی این مشکل بیشتر نیز می‌شود.

نظام جهانی شابک با سازگار کردن شابک و شناسه شیء دیجیتال^۲ - که امکان شناسایی و ردیابی استفاده از هر اثر دیجیتالی را در محیط الکترونیک فراهم می‌کند - در تلاش است تا رابطه قوی بین تولید اثر دیجیتال و اختصاص شابک برقرار کند. با این همکاری ارزش افزوده استفاده از شابک برای آثار الکترونیک چندین برابر خواهد شد و ناشران رغبت بیشتری برای استفاده از آن خواهند داشت.

■ از پیشنهاد شما سپاسگزارم، حتماً در این خصوص پیگیری لازم انجام خواهد شد. به وضعیت استفاده از شابک در ایران اشاره کردید، لطفاً درباره وضعیت استفاده از شابک در کشورهای مختلف دنیا نیز توضیحاتی بفرمایید.

در حال حاضر تمام کشورهایی که از نشر رو به رشدی برخوردارند از شابک برای کتاب‌های چاپی خود استفاده می‌کنند و دغدغه اصلی نظام با توجه به مقبولیت و رشد روزافزون منابع الکترونیکی، گسترش استفاده از شابک برای این آثار است.

■ به استفاده از شابک در دنیای دیجیتال اشاره کردید، لطفاً در باره استفاده از شابک برای رسانه‌های جدید و چالش‌های نظام شابک در دنیای دیجیتال صحبت بفرمایید.

□ تولید منابع اطلاعاتی الکترونیک از چنان رشدی برخوردار است، که انتظار می‌رود رسانه اطلاعاتی قالب در آینده نزدیک شود. بر اساس استاندارد شابک، این شماره به هر تک‌نگاشت فارغ از محل و رسانه آن اختصاص می‌یابد، پس یکی از مهم‌ترین رسانه‌هایی که شابک به آنها اختصاص می‌یابد آثار الکترونیک هستند. آثار الکترونیک می‌تواند شامل: کتاب، بانک اطلاعاتی، فیلم و نرم‌افزار آموزشی، چندرسانه‌ای و نظایر آنها باشد. هر قالبی از این آثار باید شابک مختص خود را داشته باشد.

■ **شما به نمایندگی از ایران در سی و هفتمین اجلاس سالانه شبابک که در سئول پایتخت کره جنوبی برگزار شده بود شرکت کرده بودید، در خصوص سابقه برگزاری و اهداف آن توضیح دهید.**

□ امسال نیز چون سال‌های گذشته مؤسسه خانه کتاب نمایندگانی را برای حضور در اجلاس شبابک اعزام کرده بود. بنده و آقای اوجبی معاون محترم امور فرهنگی در اجلاس حضور داشتیم. اجلاس سال جاری در شهر سئول، پایتخت کره جنوبی، در ۱۰-۱۲ سپتامبر ۲۰۰۹ برگزار شد. در این اجلاس ۳۸ نفر از ۲۷ کشور جهان حضور داشتند.

تقریباً از ابتدای شکل‌گیری شبابک سالانه نشستی با حضور کشورهای عضو برای بررسی تحولات صنعت نشر و تاثیرات آن بر روی نظام شبابک، برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری، بررسی مشکلات، چالش‌ها و راه‌حل‌ها، بررسی وضعیت شبابک در کشورهای مختلف، ایجاد سازگاری بین استاندارد شبابک با استانداردهای مرتبط، انتخاب هیئت مدیره از بین اعضا، و نظایر آن برگزار می‌شود. در این همایش ضمن فراهم‌شدن امکان هم‌فکری و مبادله

مؤسسه خانه کتاب در سال ۱۳۷۲ به نمایندگی از ایران عضو نظام شبابک شد و از آغاز تاکنون همواره تلاش مسئولان بر این بوده تا از جمله کشورهای فعال و پیگیر در میان کشورهای عضو باشد

تجربیات کشورهای مختلف دنیا با هم، استفاده از قابلیت‌های نظام در سطح بین‌المللی، توسعه نظام در سطح بین‌المللی، سیاست‌ها و برنامه‌های کوتاه مدت، میان مدت و بلندمدت به مشورت گذاشته می‌شود؛ همچنین در خصوص قوت‌ها، فرصت‌ها، ضعف‌ها و تهدیدهای نظام شبابک بحث می‌شود تا پیش‌بینی‌های لازم برای استفاده از قوت‌ها و فرصت‌ها برای کاهش ضعف‌ها و تهدیدهای نظام صورت گیرد.

ارائه گزارش‌هایی در خصوص وضعیت شبابک در سطح ملی و بین‌المللی از سوی حاضران و نتایج تحقیق سازمان جهانی از شبابک موسسات ملی از دیگر برنامه‌های سالانه اجلاس می‌باشد. در واقع اجلاس مکانی است که تصمیم‌گیری اصلی نظام به‌صورت سالانه و با حضور کشورهای عضو در آن اتخاذ می‌شود.

■ **مباحث اساسی اجلاس سال جاری حول چه محورهایی بود؟**
در ابتدای اجلاس طبق روال سال‌های گذشته رئیس سازمان، گزارشی از وضعیت شبابک در جهان و کشورهای

عضو - بر اساس تحقیقی که انجام شده بود - ارائه داد و در ادامه گزارشی از وضعیت مالی سازمان از سوی یکی از اعضای هیئت مدیره ارائه گردید. مباحث اساسی اجلاس امسال حول چهار محور اساسی بود.

محور اول: شبابک و انتشارات دیجیتال. گسترش روزافزون آثار الکترونیک و تولید این آثار در فرمت‌های مختلف بر اساس نیاز استفاده‌کننده، ضرورت بازنگری در استاندارد شبابک را ایجاد می‌کند چرا که نظام شبابک در ابتدا، بر اساس آثار چاپی طراحی شده است. علاوه بر آن، عرضه یک اثر واحد از سوی مراکز و شرکت‌های مختلف که هر کدام با نرم‌افزارهای مختص خود به ارائه آن می‌پردازند باعث می‌شود که اختصاص شبابک جداگانه برای محتوای واحد با فرمت و نرم‌افزار متفاوت ضرورت یابد که در محیط چاپی ما با چنین مواردی کمتر مواجه هستیم. اختصاص شبابک برای آثار دیجیتالی شده از سوی کتابخانه بحث دیگری بود که در این قسمت مطرح شد و اینکه چه کسی - ناشر، کتابخانه و یا موسسه شبابک - باید به این آثار شبابک اختصاص دهند. البته پیشنهاد ارائه شده از سوی نمایندگان ایران مورد توجه اعضا و رئیس سازمان قرار گرفت و آن این بود که مهم نیست چه مرکزی این شبابک را اختصاص می‌دهد ولی برای ایجاد یکدستی باید این‌گونه شبابک‌ها زیر نظر موسسه ملی شبابک هر کشوری اختصاص یابند.

محور دوم: سایت جدید سازمان و راهنمای ناشران عضو نظام شبابک^۲. یکی مباحث مهم طراحی و راه‌اندازی سایت جدید سازمان بر اساس نیازهای کشورهای عضو و نیز امکان روزآوری اطلاعات کشورهای عضو، از سوی خود آنها - با استفاده از دسترسی‌های تعبیه شده - بود. وجود اطلاعات کتاب‌هایی که در کشورهای مختلف شبابک به آنها اختصاص یافته، ارزش افزوده زیادی به نظام شبابک می‌دهد، و رمز کارایی و به‌نوعی بقای نظام در بلندمدت است. تهیه بانک اطلاعاتی کتاب‌های کشورهای مختلف در سایت سازمان از دیگر بحث‌های مطرح شده در اجلاس بود.

محور سوم: نیازهای موسسات کوچک. بحث در خصوص نیاز کشورهای کوچکی که تازه به عضویت نظام شبابک درآمده‌اند و برگزاری نشست‌ها و کارگاه‌های آموزشی برای این کشورها جزو بحث‌های اصلی اجلاس بود.

محور چهارم: تعامل استاندارد شبابک با سایر استانداردها. در این بخش استانداردهای چون شبابک-ای^۳؛ شبابک مختص محیط وب، کد استاندارد بین‌المللی متن^۴؛ شناسه نویسنده‌گان، ناشران و سایر پخش‌کنندگان^۵؛ شماره استاندارد بین‌المللی موسیقی^۶؛ شماره استاندارد بین‌المللی پایندها (شاپا)^۷؛ استاندارد تشخیص امواج رادیویی^۸ مورد بررسی قرار گرفت و ارتباط شبابک و تعامل

اعضای هیئت مدیره
با مشورت اعضای
اجلاس موافقت کردند
تا ایران بتواند برای
چاپ‌های مختلف یک
اثر، شابک جدید و
رمزینۀ مناسب با آن را
اختصاص دهد

یکی از مسائل اساسی که شابک
ایران سال‌ها با آن مواجه بود بحث
اختصاص شابک برای چاپ‌های
مختلف یک اثر بود

این در حالی است که در کشورهای دیگر تمام چاپ‌های یک اثر بر اساس قیمت آخرین چاپ عرضه می‌شود. ناشران قیمت را روی اثر درج نمی‌کنند و رمزینۀ پنج‌رقمی جداگانه‌ای مختص قیمت در کنار رمزینۀ شابک درج می‌کنند و از آن در فروش اثر استفاده می‌کنند.

در اجلاس سال جاری این مشکل مطرح شد و ایران تنها کشوری بود که این شیوه قیمت‌گذاری را رعایت می‌کرد، اعضای هیئت مدیره با مشورت اعضای اجلاس موافقت کردند تا ایران بتواند برای چاپ‌های مختلف یک اثر، شابک جدید و رمزینۀ مناسب با آن را اختصاص دهد. البته بسته به تصمیم مؤسسه خانه کتاب به‌عنوان نماینده نظام شابک، این اقدام می‌تواند محدود به آثاری باشد که تغییر قیمت دارند. این راه‌حل کمک بسیاری به گسترش فروش الکترونیکی کتاب در سطح ملی خواهد کرد.

■ از وقتی که اختصاص دادید، صمیمانه سپاسگزارم.

بی‌نوشت‌ها:

1. EAN
2. Digital Object Identifier (DOI)
3. Publishers' International ISBN Directory (PIID)
4. ISBN-A
5. International Standard Text Cod (ISTC)
6. Identifying authors, Publishers and other contributors (ISNI)
7. International Standard Music Number (ISMN)
8. International Standard Serial Number (ISSN)
9. Radio- Frequency identifier Standards (RFID)

آن با این استانداردهای بررسی شد. تعامل و سازگاری استانداردها با هم ارزش افزوده زیادی به آنها می‌دهد.

در پایان اجلاس گزارشاتی از سوی مؤسسات مرتبط با نظام شابک ارائه و نتایج جلسه جمع‌بندی شد که در خبرنامه سالانه، منتشر خواهد شد.

■ درباره دست‌آوردهای که اجلاس شابک برای شابک ایران داشت، توضیح دهید.

□ نمایندگان ایران، تعامل مؤثری با حضاران در اجلاس داشتند. ضمن مشورت با حضاران در خصوص استفاده از شابک و نیز روش‌های ترغیب ناشران به استفاده از شابک، اطلاع‌رسانی در سطح ملی و بین‌المللی، مسائل و مشکلات انتقال از شابک ده رقم به سیزده رقم از جمله مباحث مهمی بود که در حاشیه اجلاس و همفکری با همکاران داشتیم.

یکی از مسائل اساسی که شابک ایران سال‌ها با آن مواجه بود بحث اختصاص شابک برای چاپ‌های مختلف یک اثر بود. بر اساس استاندارد شابک، چاپ‌های مختلف یک اثر اگر تغییر اساسی در محتوی، قطع و شکل نداشته باشند، شابک جدیدی به آنها اختصاص نمی‌یابد و تغییر قیمت به تغییر شابک منجر نمی‌شود. با توجه به ضوابط نشر ایران، این بخش از استاندارد مشکلاتی را در استفاده از رمزینۀ شابک در فروش الکترونیکی کتاب ایجاد می‌کند. چرا که با تغییر چاپ هر اثری قیمت آن عوض می‌شود و ناشر موظف است چاپ‌های قبلی را با قیمت درج‌شده بر روی کتاب عرضه کند و مجاز به فروش چاپ‌های قبلی اثر با قیمت چاپ جدید نیستند. در واقع ما یک رمزینۀ واحد - ساخته شده بر اساس شابک - روی چاپ‌های مختلف با عنوان داریم، در حالیکه قیمت هر چاپ با دیگری متفاوت است. این مسئله فروش الکترونیکی چاپ‌های مختلف یک اثر را با مشکلاتی مواجه می‌کند.